

Záznam zo 4. stretnutia pracovnej skupiny pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a prípravu Národného investičného plánu Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030 (ďalej len NIP)

Dátum a miesto: 3. mája 2018, 9:30 hod., Centrum vedecko-technických informácií SR, Lamačská cesta 8/A, Bratislava

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Hlavné body rokovania:

1. Otvorenie, privítanie účastníkov (p. Bohdan Smieška, PDCS)
2. Úvodné príhovory štátnej tajomníčky MŠVVaŠ SR - p. Nachtmannovej a predsedníčky pracovnej skupiny - p. Sabelovej, ÚPPVII
3. Predstavenie výstupov participatívneho procesu určenia národných priorít (p. Sandra Salamonová ÚPPVII)
4. Prezentácie expertov pre jednotlivé priority a diskusia (experti pre jednotlivé témy – p. J. Vokoun, p. T. Szalay, p. M. Mojžiš, p. Z. Poláčková, p. L. Oravec a p. M. Davala)
5. Aktuálna informácia k príprave NIP SR (p. Kvetoslav Kmec, ÚPPVII)
6. Rôzne - prezentácie členov pracovnej skupiny (p. Roman Havlíček ÚV SR, p. Pavol Široký MŽP SR, p. Pavol Bžán MDV SR)

Záver k jednotlivým bodom rokovania

1. Program otvoril p. Smieška z PDCS, ktorý bol facilitátorom celého rokovania.
2. P. Smieška ospravedlnil neúčast' štátnej tajomníčky MŠVVaŠ SR - p. Nachtmannovej a predsedníčky Pracovnej skupiny pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a pre prípravu NIP SR - p. Sabelovej.
3. P. Salamonová – podpredsedníčka PS informovala o priebehu participatívneho procesu určenia národných priorít pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj na Slovensku. Participatívny proces prebiehal od marca do apríla 2018 v regiónoch SR (4 tematické stretnutia v regiónoch a 6 tematických stretnutí v Bratislave) za účasti mimovládneho ako aj akademického sektora. Dňa 27.3. 2018 sa pod záštitou IUVENTY konalo stretnutie s mládežou. Cieľom participatívneho procesu bolo prediskutovanie navrhovaných šiestich priorít Agendy 2030 pre Slovensko, ktoré boli predstavené v ďalších bodoch rokovania. P. Salamonová informovala prítomných o ďalších aktivitách v rámci Agendy 2030. V marci 2018 bola rozšírená pracovná skupina pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a pre prípravu NIP aj o komoru zainteresovaných aktérov. Dňa 15. mája 2018 zasadne Rada vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorá bude rokovať o šiestich národných prioritách Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.
4. Jednotlivé priority predstavili vedúci pracovných skupín:
 - A. **P. Jaroslav Vokoun (Ekonomický ústav SAV) – Smerovanie k znalostnej, environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí** – hlavná výzva budúci rozvoj ekonomiky Slovenska založený na produktivite práce, domácich zdrojoch (výskum, vývoj,

inovácie), environmentálne udržateľná výroba a spotreba, fiškálna udržateľnosť a rozvoj domácej ekonomiky.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

- P. Marek Plavčan (MPSVaR SR): v uvedenej téme sa uvádza, že je potrebné ľudí stabilizovať v regiónoch, ale štátne politiky uvádzajú potrebu zvýšenia mobility za prácou. Aké je teda odporúčanie tejto pracovnej skupiny? Odpoveď p. Vokouna: zvýšenie pracovnej mobility a stabilizácia ľudí v regiónoch sa dopĺňajú a dajú sa rozvíjať súčasne. Doplnenie p. Mamojku: kritickým faktorom je nedostatok nájomných bytov. Reakcia p. Szolgayovej: bytový fond je dostatočný, treba však zlepšiť verejnú dopravu. Zmena je možná len teoreticky, ak by štát masívne prevzal od súkromného sektora výstavbu nájomného bývania. Mobilitu pracovného trhu to však nevyrieši.
- P. Pitoňák (RO VaI MŠVVaŠ SR): ako bola zohľadnená RIS3, ktorá tiež identifikuje priority a inovačný potenciál regiónov. P. Vokoun potvrdil, že stratégia bola zohľadnená.

B. P. Zuzana Poláčková (PÚ SAV) – Vzdelanie pre dôstojný život – Téma sa premenovala z návrhu *Vzdelanie pre udržateľný rozvoj*, nakoľko pôvodný návrh nadmerne presadzoval ekonomický prístup s dôrazom na rozvoj pracovného trhu a takto sa rozšírili aj neekonomické faktory. Vzdelávanie musí reflektovať vývoj spoločnosti a globálne megatrendy (environmentálne témy, občianstvo, ľudské práva, zdravie, ...). Inklúzia nielen pre vylúčené sociálne skupiny, ale aj inklúzia ľudí so zdravotným postihnutím a iné.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

- P. Lucia Šramková (IFP MF SR) – kladie dôraz na predškolskú výchovu a pýta sa na indikátor, ktorým budeme merať vývoj v tejto prioritě. Zároveň pripomína, že celková sociálna mobilita je na Slovensku dobrá, ale existuje pasca sociálnej chudoby medzi najchudobnejšími 5 % obyvateľstva, čo je závažný problém. Poláčková súhlasí a spolu s p. Salamonovou odpovedajú, že indikátory ešte len formulujeme v spolupráci so Štatistickým úradom SR.
- P. Juraj Mesík (člen Rady vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj) – je nevyhnutné dôrazne poukázať na nedôstojné podfinancovanie školského systému, bez ktorého nie je možné dosahovať vzdelanie pre dôstojný život. Ako zlepšime kvalitu univerzít, aby sa zastavil odliv mozgov? P. Poláčková – kvalita VŠ je len okrajovo zahrnutá do tejto témy a sústredíme sa na témy, ktoré sú dosiahnuteľné do r. 2030, čo zrejme nebude zásadné zlepšenie kvality VŠ a sústredíme sa na nižšie stupne školstva.
- P. Ivan Mánik (MZVaEZ SR) – vyzdvihol tému globálneho vzdelávania v danom kontexte. P. Poláčková súhlasí a potvrdzuje zahrnutie tejto témy.
- P. Laco Oravec (voľná noha) – inkluzívnosť a jej indikátory sú zohľadnené v analýze výsledkov PISA a Slovensko je v najhoršej kategórii, kde študentov podporuje v zlepšení najmä rodič a nie školský systém.
- P. Daniela Drobná (Únia miest Slovenska) – ako bude podporené predprimárne vzdelávanie? Doposiaľ nie je dostatočne financované zriaďovanie predškolského vzdelávania pre deti najmä v segregovaných rómskych komunitách. Vytkla tvorcom zanedbávanie kvality VŠ. Ďalej poukazuje na to, že rekvalifikačné kurzy

nepomáhajú trhu práce a je naozaj potrebné vzdelávať pre kvalitu života a nie pre prácu. P. Poláčková odkazuje, že konkrétne opatrenia budú formulované v akčných plánoch a nie už v stratégiách.

- P. Lucia Šramková (IFP MF SR) – reaguje na to, že nie je priama úmera medzi objemom prostriedkov a kvalitou školstva, nakoľko napríklad Estónsko má podobne nízke financovanie školstva a pritom poskytuje podstatne lepšie výsledky. Dajú sa robiť aj nefinančné reformy, ako napríklad zákaz domácich úloh na prvom stupni ZŠ, čo nič nestojí, ale údajne to prináša zlepšenie.

C. **P. Tomáš Szalay (Health Policy Institut) – Zdravie a kvalita života** – základným predpokladom a výzvou je podmienka, aby sa akékoľvek rozhodnutie prijímalo až na základe dôveryhodných údajov a štatistík – „Evidence Based Policy Making“. Prioritami je: 1. Podpora zdravého životného štýlu (aby zdravotníctvo prichádzalo na rad až keď je to nevyhnutne potrebné). 2. Zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti, ktorá bude dostupná pre celú populáciu (odstránenie nerovností v zdravotnom stave rôznych populácií). 3. Transformovať spôsob financovania zdravotníctva v súvislosti s demografickým posunom.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

MUDr. Weber ako geriatier poukázal na skúsenosť z praxe, že na ošetrovatel'stvo a starostlivosť o pacienta dávame tragicky málo prostriedkov. P. Šramková (IFP) odpovedala, že agregátne do zdravotníctva nedávame málo, ale strácajú sa nevhodným využitím, takže sú potrebné vnútorné reformy v sektore, aby sa peniaze dostali k núdzným.

D. **P. Miroslav Mojžiš (ÚSV ROS) – Udržateľné sídla a krajina v kontexte zmeny klímy** – Pôvodný návrh od PÚ SAV identifikoval ako megatrend len zmenu klímy, preto bol výrazne rozšírený o ďalšie súvisiace trendy. Kapitola nadväzuje na nasledujúcu tému posilnenia inštitúcií.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

- P. Elena Szolgayová (MDV SR) – pochválila zlepšenie kapitoly voči predchádzajúcemu návrhu a odporúča zjednodušenie názvu na *Udržateľné sídla a krajina*, keďže kontext zmeny klímy je len jedným z faktorov obsiahnutých v texte. P. Mojžiš podotkol, že megatrend zmeny klímy je stále určujúci, ale zväzi jej návrh. P. Mamojka sa pripája k návrhu p. Szolgayovej a podporuje vyšší dôraz na rozvoj sídel (miest) vzhľadom na rastúcu urbanizáciu. P. Oravec podotkol, že je vhodné preformulovať na krátke a úderné názvy túto tému aj tému A.

E. **P. Laco Oravec – Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia** – vo svetovom kontexte je to kľúčová téma nadväzujúca na miléniové rozvojové ciele, čo na Slovensku vyžaduje iný prístup, najmä integrácia marginalizovaných rómskych komunít a starostlivosť o klientov z detských domovov či resocializačných zariadení. Je potrebné nájsť mechanizmus zberu informácií o miere chudoby. Slovensko má nízku mieru sociálnej stratifikácie, je však potrebné odstraňovať aj rôzne formy diskriminácie, vrátane inštitucionálnej. Téma zámerne nešpecifikuje konkrétne opatrenia, ale konštatuje potrebu princípu solidarity alebo zabezpečenia práva na primerané bývanie pre ľudí ohrozených chudobou.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

- P. Mesík – Korupcia je jedným z najväčších zdrojov (korupcie) chudoby, čo je potrebné zahrnúť do cieľov. P. Oravec odpovedá, že boj proti korupcii je súčasťou témy F.
- MUDr. Weber – efektívne intervencie na odstránenie problémov sú už prevažne vyčerpané a zostávajú drahšie opatrenia, napriek tomu uvedené opatrenia v prezentácii môžu byť lacnejšie, než sú počiatočné predpoklady.

F. **P. Michal Davala – Právny štát, demokracia a bezpečnosť** (pôvodne *Spravodlivosť, silné inštitúcie a mier*) – táto téma bola formulovaná nanovo a nie korigovaná na základe konceptu od PÚ SAV.

Príspevky z diskusie k tejto kapitole:

- P. Kálmán Petöcz – oceňuje, že téma je medzi prioritami. Požaduje, aby sa prihliadalo na pripomienky mladých účastníkov participatívneho procesu. P. Salamonová potvrdila, že pripomienky mladých budú využité.
- P. Lucia Šramková (IFP) – navrhla, by celá téma bola horizontálnou prioritou naprieč všetkými ostatnými témami. P. Davala vysvetlil, že ako samostatnú tému je možné lepšie formulovať a pripraviť indikátory. Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti p. Martin Giertl: pochválil princíp otvoreného vládnutia (ktorý je aj súčasťou Programového vyhlásenia vlády SR) ako horizontálny princíp, ktorý je formálne zahrnutý v tejto téme. P. Oravec: samostatné horizontálne priority by zostali príliš virtuálne a týmto usporiadaním sa dosiahne lepšia vecnosť a uchopiteľnosť priorit.

5. Podpredseda PS – p. Kvetoslav Kmec (riaditeľ OSP ÚPPVII) informoval o súčasnom stave prípravy NIP SR 2018 – 2030 – pilotná verzia, ktorá naštartovala spoluprácu s rezortmi. Dňa 4.mája 2018 bude zverejnené Oznámenie o návrhu strategického dokumentu a Správy o hodnotení strategického dokumentu ako aj dátumu verejného prerokovania. Verejné prerokovanie dokumentu sa uskutoční dňa 23.5. 2018 v priestoroch SHMÚ. V súčasnosti prebieha interné pripomienkové konanie dokumentu v rámci ÚPPVII. Po zapracovaní pripomienok verejnosti a vypracovania stanoviska z odborného posúdenia dokumentu bude dokument predložený na MPK a následne bude predložený na rokovanie vlády SR.

- MUDr. Weber: apeluje, aby sa letné obdobie využilo na tvorbu indikátorov plnenia cieľov Agendy 2030. Salamonová potvrdzuje, že počas leta bude prebiehať spolupráca so ŠÚ SR na vytipovaní indikátorov.
- P. Miloš Nemeček (Rada vlády pre práva seniorov): pochválil integráciu roztrieštených stratégií. Prízvukuje, že financovanie musí nevyhnutne nadväzovať na deklarovanie strategických cieľov, inak zostanú len deklaratívne výzvy. Sandra Salamonová upozorňuje, že podstatné bude kvalitne formulované uznesenie vlády k stratégii implementácie Agendy 2030.

6. P. Roman Havlíček (Sekcia regionálneho rozvoja ÚV SR) predstavil pripravovanú stratégiu regionálneho a územného rozvoja SR, ktorá bude predstavovať nástroj vnútroštátnej implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Stratégia sa vypracováva na základe uznesenia vlády SR č. 222 z 14.mája 2014 (k Návrhu Aktualizácie Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky) a tým prirodzene vzniká potreba úzkej previazanosti regionálneho rozvoja s NIP SR ako aj s Agendou 2030.

7. P. Pavol Široký (Inštitút environmentálnej politiky MŽP SR) predniesol informáciu o postupe prípravy Environmentálnej stratégie SR do roku 2030. Momentálne prebieha pripomienkovanie vypracovaného návrhu a proces SEA. Ciele a opatrenia environmentálnej stratégie sa prelínajú s cieľmi udržateľného rozvoja (SDG) Agendy 2030.
8. P. Pavol Bžán (MDV SR) prezentoval zámer vypracovať *Metodiku prípravy a realizácie verejných investícií* (využitie metodiky FIDIC), na čom spolupracuje so SACE (Slovenská asociácia konzultačných inžinierov). Metodika zohľadní skúsenosti z praxe, že súčasný proces verejného obstarávania a celej realizácie je nadmerne komplikovaný, preto ministerstvo pristupuje k štandardizácii postupov a metodík projektovej prípravy, ktoré prinesú rýchlejšiu a prehľadnejšiu procesnú stránku. P. Bžán navrhuje spoluprácu s pracovnou skupinou pre NIP pod vedením ÚPPVII – sekciou riadenia investícií.

Zapísali: Juraj Kubica, Peter Szórád, Jarmila Trenčanská

Schválili: Sandra Salamonová
Kvetoslav Kmec